

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ**

Αθήνα, 17-03-2021

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**ΓΙΑ ΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΣΥΛΟ, ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΑΙ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ**

Η Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της κατά το άρθρ. 2 Ν. 2716/1999, «εποπτεύει και ελέγχει την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές...» και «παρεμβαίνει κάθε φορά που διαπιστώνει παραβίαση των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές».

Η Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές (εφεξής Ειδική Επιτροπή), λαμβάνοντας υπόψη:

- i) τις διεθνείς συμφωνίες, όπως η Συνθήκη της Γενεύης και τον Κανονισμό Δουβλίνο III, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα, τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Οδηγίες της Ε.Ε, καθώς και την εθνική νομοθεσία και
- ii) τις Συστάσεις της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, τις Κατευθυντήριες Οδηγίες της IASC, του ΕΟΔΥ, καθώς και άλλων Διεθνών Οργανισμών και Φορέων, προτείνει να ακολουθείται για τη φροντίδα ψυχικής υγείας και την

ψυχοκοινωνική υποστήριξη των αλλοδαπών, στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) και στις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές Νήσων (Κ.Ε.Δ.Ν.), καθώς και Δομές Φιλοξενίας, μια προσέγγιση που κλιμακώνεται σε τέσσερα επίπεδα, εκ των οποίων τα τρία πρώτα λειτουργούν ως μέτρα πρόληψης για την ψυχική υγεία, ενώ το τέταρτο ως μέτρο αντιμετώπισης της νόσου.

- Το πρώτο επίπεδο περιλαμβάνει την **παροχή βασικών υπηρεσιών** για την κάλυψη των αναγκών τροφής, ασφαλούς πόσιμου νερού, στέγης, υγιεινής και πρόσβασης στην ενημέρωση και την πληροφορία σε δικαιώματα. Η κάλυψη αυτών των βασικών αναγκών αποτελεί προϋπόθεση για την ασφάλεια, το σεβασμό της αξιοπρέπειας και την προστασία της ζωής και υγείας των αιτούντων άσυλο, των προσφύγων.
- Το δεύτερο επίπεδο παρεμβάσεων στοχεύει στη **δημιουργία και την ενίσχυση κοινωνικών δεσμών** και την υποστήριξη συμμετοχής των ατόμων σε συλλογικές δράσεις και διαδικασίες.
- Το τρίτο επίπεδο παρεμβάσεων επικεντρώνεται στην **εστιασμένη ψυχοκοινωνική υποστήριξη** σε άτομα, οικογένειες ή ομάδες που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες δυσκολίες. Στο επίπεδο αυτό μπορούν να προσφέρουν βοήθεια εθελοντές, πολιτισμικοί διαμεσολαβητές, μέλη ΜΚΟ, Κοινωνικοί λειτουργοί και άλλοι επαγγελματίες εκπαιδευμένοι στην παροχή πρώτων βοηθειών ψυχικής υγείας. Οι πρώτες βοήθειες ψυχικής υγείας είναι ένα σύνολο απλών κανόνων και τεχνικών που μπορούν να χρησιμοποιούνται τόσο από ειδικούς ψυχικής υγείας, όσο και από μη ειδικούς που λαμβάνουν μικρής διάρκειας εκπαίδευση για την υποστήριξη ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση έντονης ψυχικής δυσφορίας.
- Το τέταρτο επίπεδο, το οποίο εμπίπτει στις αρμοδιότητες της Ειδικής Επιτροπής ως προς τον έλεγχο της προστασίας των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές, περιλαμβάνει την **παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών ψυχικής υγείας για άτομα που παρουσιάζουν ψυχικές διαταραχές**, που εκδηλώνονται με σοβαρά ψυχοπαθολογικά συμπτώματα ή μη ανεκτά επίπεδα ψυχικής οδύνης με έκδηλη έκπτωση της λειτουργικότητας. Τα εν λόγω άτομα πάσχουν είτε από προϋπάρχουσες σοβαρές ψυχικές διαταραχές είτε από οξεία εκδήλωση ψυχικής νόσου, ως «αντίδραση» σε αγχογόνους ή και τραυματικούς παράγοντες της μεταναστευτικής εμπειρίας. Οι ψυχικές διαταραχές που εμφανίζονται συχνά είναι ψυχώσεις, συν-νοσηρότητες και κατάχρηση αλκοόλ και εξαρτησιογόνων ουσιών, βαριές καταθλιπτικές και αγχώδεις διαταραχές και διαταραχές που έχουν υψηλό κίνδυνο αυτοκτονίας ή ετερο-επιθετικής συμπεριφοράς. Για αυτές τις περιπτώσεις απαιτείται, «χωρίς «πολλαπλές ή βεβαρυμμένες μορφές διάκρισης λόγω φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας ...», **άμεση**

ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, πρόσβαση σε κατάλληλες υπηρεσίες ψυχικής υγείας για νοσηλεία, παρακολούθηση και ψυχοκοινωνική αποκατάσταση.

Η Ειδική Επιτροπή εφιστά ιδιαίτερα την προσοχή στην παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης για τους ανηλίκους, ιδίως τα ασυνόδευτα παιδιά, τα άτομα με ψυχογηριατρικά προβλήματα, καθώς και τα άτομα με ψυχική αναπηρία ή σοβαρές ψυχικές διαταραχές.

Κατά την περίοδο της πανδημίας Covid 19, οι συνέπειες του κορωνοϊού έχουν τεράστιο αντίκτυπο στην ψυχική υγεία των αιτούντων άσυλων, των προσφύγων και των ανιθαγενών και ως εκ τούτου απαιτείται ιδιαίτερη μέριμνα από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και μονάδες ψυχικής υγείας.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΜΗΤΡΟΣΥΛΗ